

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

390

Vragen van het lid **Jasper van Dijk** (SP) aan de staatssecretaris van Buitenlandse Zaken over *microkrediet* (ingezonden 3 oktober 2012).

Antwoord van staatssecretaris **Knapen** (Buitenlandse Zaken) (ontvangen 30 oktober 2012).

Vraag 1

Wat is uw reactie op de uitzending van KRO Reporter internationaal «De schaduwzijde van Máxima's microkrediet»?¹

Antwoord 1

De microfinancieringssector is de afgelopen jaren sterk gegroeid, een ontwikkeling die ik ondersteun omdat toegang tot financiële dienstverlening wezenlijk is voor economische ontwikkeling en bijdraagt aan economische zelfredzaamheid. Dat medefinancieringsinstellingen (MFI's) doorgroeien naar een full-profit organisatie is eveneens een goede ontwikkeling. Winst maakt verdere groei mogelijk, wat essentieel is voor het vergroten en verbeteren van toegang tot financiële dienstverlening, ook op de lange termijn. Dat hierbij woekerrentes worden opgedrongen aan armen is niet aanvaardbaar. De Nederlandse overheid en de door haar ondersteunde organisaties (leden van het Nederlands Platform Microfinanciering, NPM) staan een beleid en een praktijk voor waarin niet wordt samengewerkt met partijen waarvoor winstmaximalisatie de enige drijfveer is. MFIs moeten als doel hebben zowel een sociaal als een financieel rendement na te streven op een verantwoorde, integere en transparante wijze, met een goed oog voor de belangen van alle stakeholders.

Vraag 2

Hoe oordeelt u over de banken en fondsen die enorme rentepercentages in rekening brengen aan hun klanten en eenzijdig voor de snelle winst deelnemen aan microfinanciering?

Antwoord 2

Zoals onder vraag 1 uiteen gezet is dit niet aanvaardbaar.

¹ <http://www.uitzendinggemist.nl/afleveringen/1291833>

Vraag 3

Hoeveel subsidie geeft de Nederlandse regering – al dan niet via ontwikkelingsbanken en maatschappelijke organisaties – jaarlijks uit aan microkrediet? Kunt u hierbij de ontvangende organisaties en banken vermelden, inclusief de bedragen die zij ontvangen?

Antwoord 3

Het ministerie draagt financieel bij aan het Massif fonds en tot vorig jaar aan het *Capacity Development* (CD) fonds, beide beheerd door FMO; Massif investeert in microfinancieringsinstellingen (circa 50%) en financiële instellingen die zich richten op het MKB-segment (circa 50%), het CD fonds verzorgt capaciteitsontwikkeling, d.w.z. niet-financiële versterking van financiële instellingen.

Daarnaast wordt een (bescheiden) deel van de MFS-subsidies aan Cordaid, Hivos, ICCO en Oxfam-Novib aangewend voor microfinanciering.

Voorts is het ministerie lid van en betaalt een deel van de lopende kosten van het Nederlands Platform Microfinanciering (circa € 80 000 per jaar), waarin naast de genoemde organisaties ook particuliere instellingen deelnemen. Het ministerie draagt ook bij aan de *Consultative Group to Assist the Poor* (CGAP) (circa € 300 000 per jaar).

In tabelvorm de belangrijkste bijdragen voor 2009–2011 (bedragen in miljoenen euro's):

	2009	2010	2011
FMO/Massif*	17,0	9,0	0
FMO/CD	2,3	1,8	2,4
Cordaid	6,3	7,4	2,1
HIVOS	6,5	6,3	7,1
ICCO	8,0	2,4	4,5
Oxfam-Novib	9,8	6,3	2,3
NPM	0,08	0,08	0,08
CGAP	0,3	0,3	0,3
Via ambassades**	6,0	8,3	6,0
Totaal:	56,3	41,9	24,8

* In 2012 is een verdere ophoging goedgekeurd waardoor van 2012–2015 jaarlijks circa 10 mln zal worden bijgedragen t.b.v. rurale microfinancieringsactiviteiten.

** Totaalbedragen voor financiële sectorontwikkeling, hierin zijn ook andere dan microfinancieringsactiviteiten opgenomen.

Vraag 4

Hoeveel subsidie geeft de Nederlandse regering – al dan niet via ontwikkelingsbanken en maatschappelijke organisaties – jaarlijks uit aan microfinanciering in zijn geheel? Kunt u hierbij de ontvangende organisaties en banken vermelden, inclusief de bedragen die zij ontvangen?

Antwoord 4

Ik verwijs u naar het overzicht opgenomen onder vraag 3.

Vraag 5

Wat zijn volgens u de voor- en nadelen van microfinanciering als geheel en microkrediet in het bijzonder?

Antwoord 5

Algemeen biedt microfinanciering toegang tot financiële dienstverlening, die een belangrijke bijdrage levert aan economische ontwikkeling en aan economische zelfredzaamheid. Economische ontwikkeling levert een belangrijk bijdrage aan armoedebestrijding.

Microkrediet is een vorm van microfinanciering. De sector heeft zich de laatste jaren verder geprofessionaliseerd, inmiddels wordt ook wel gesproken over «*inclusive finance*». Microkrediet heeft aan de basis gestaan van het toegankelijk maken van financiële diensten aan armen waarbij tegenwoordig sprake is van verbreding van producten en diensten, bijvoorbeeld door aanbod van spaarrekeningen, verzekeringen en pensioenen. Daarnaast omvat «*inclusive finance*» ook financiële dienstverlening aan het MKB.

Vraag 6

Welke evaluaties zijn er tot op heden geweest over de Nederlandse subsidies voor microfinanciering en microkrediet? Wat waren hierbij de belangrijkste bevindingen?

Antwoord 6

In april 2010 is een evaluatierapport gepubliceerd genaamd « *Microfinance – Joint Evaluation of the Contribution of CFA's to the Microfinance Sector, 2003–2007* », uitgevoerd in opdracht van Oxfam-Novib, ICCO, Hivos en Cordaid.

Belangrijkste bevindingen waren:

- De medefinancieringsorganisaties hebben een belangrijke bijdrage geleverd aan de ontwikkeling van duurzame en sociaal verantwoorde MFI's, uitmondend in een groei van MFI-activiteiten;
- Verbetering is benodigd op het gebied van efficiency, risicomanagement en commerciële uitvoering en tevens dient er meer aandacht te zijn voor *governance*, betrokkenheid van vrouwen en een bredere focus op armen, voorbij alleen de economische actieven;
- Er is ruimte voor verdere specialisatie en ontwikkeling in portfolio's van de onderzochte medefinancieringsorganisaties.

Vraag 7

Kunt u aangeven of, en zo ja, hoeveel non-profit organisaties die microkrediet verstrekken en van de Nederlandse regering – al dan niet direct – subsidie ontvingen, nu commerciële bedrijven zijn geworden?

Antwoord 7

Nee. Er worden geen individuele cijfers bijgehouden van non-profit organisaties die (in)direct subsidie van de Nederlandse regering hebben ontvangen en uiteindelijk commerciële bedrijven zijn geworden. Algemeen wordt er wel gestreefd naar het volledig zelfstandig laten zijn van een organisatie op langere termijn, dus subsidie afhankelijkheid te reduceren.

Vraag 8

Deelt u de mening dat de kwaliteitseisen en het toezicht op microfinanciering verbeterd moeten worden? Zo ja, wat gaat u ondernemen?

Antwoord 8

Ja, ik deel deze mening. Daarbij merk ik op dat verbetering van kwaliteitseisen en toezicht, juist in een sector zoals deze, die zich de laatste jaren enorm heeft ontwikkeld en geprofessionaliseerd, een continu proces is.

De microfinancieringssector is al sinds 2005 bezig met sociale aspecten van microfinanciering, inclusief hoge rentes. De ervaring leert dat het overgrote deel van de MFIs geen woekerrente vraagt aan zijn klanten. Het ministerie en het NPM nemen deel aan activiteiten die moeten leiden tot een transparante bedrijfsvoering voor iedereen (waaronder voor de klant) en eerlijke behandeling van de klanten. Voorbeelden zijn *de Principles for Investors in Inclusive Finance (PIIF)*, het toepassen van de *Client Protection Principles (CPP)*, het inzichtelijk maken van rentepercentages via *Microfinance Transparency (MFT)* en het voeren van *Social Performance Management*. Deze voorbeelden tonen aan dat de sector in ontwikkeling is, leert en inspeelt op de grote groei van vraag naar en aanbod van microfinanciering.

Vraag 9

Bent u bereid voorwaarden te stellen aan het verstrekken van subsidies voor microfinanciering en microkrediet, bijvoorbeeld op het gebied van rentepercentages en doelstellingen van microfinanciering? Zo neen, waarom niet?

Antwoord 9

In zijn algemeenheid dienen activiteiten die worden gesubsidieerd door het ministerie van Buitenlandse Zaken te voldoen aan principes van maatschappelijk verantwoord ondernemen, goed bestuur, transparantie, etc. In de microfinancieringssector heeft zich dit vertaald in een beleid dat gericht is op het voorkomen van excessen, mede naar aanleiding van de hieruit geleerde lessen. Voorbeelden zoals getoond in KRO's Reporter vormen gelukkig een uitzondering, al kunnen deze nooit helemaal voorkomen

worden. Het ministerie zal, o.a. via mede-gefinancierde organisaties, blijven inzetten op verdere professionalisering van de sector.